

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: **Reštaurovanie súboru maliarskych umeleckých diel**

Autor práce: **Zuzana Nohejlová**

Vedoucí práce: Josef Čoban, akad. mal. a restaurátor

Rok obhajoby: 2016

Oponent: MgA. Tereza Cikrytová

Bakalářská práce studentky Zuzany Nohejlové je rozčleněna do čtyř částí. Každá z nich je samostatnou dokumentací k jednomu z restaurovaných děl. Teoretická část je vložena jako jedna z kapitol třetí části.

Studentce se bohužel nepodařilo takto rozsáhlou práci jasně rozčlenit, proto je již orientace v obsahu (str. 7–10) problematická. Také nezarovnaná čísla stránek orientaci příliš nepomáhají. Podobnými chybami, které zřejmě vznikly nedostatečnou pozorností věnovanou závěrečné úpravě, jsou například: nedoplněné počty stran dokumentací a příloh (str. 11, 70, 94 a 142), dvakrát uvedené prohlášení v první dokumentaci (str. 12 a 15), nezarovnání textu na str. 11 a 171 do bloku, odskočení některých odstavců a řádků, jednoslabičné předložky a spojky na koncích řádků. Tyto chyby nesnižují obsahovou kvalitu práce, avšak ukazují na nedostatek pečlivosti.

Restaurátorské dokumentace jsou podrobně zpracovány a zahrnují všechny obvyklé části v přiměřeném rozsahu. Nicméně bylo by vhodné věnovat více pozornosti vyhodnocení průzkumů, které by mělo sloužit ke shrnutí a zhodnocení zjištěných informací. Všechny dokumentace jsou doplněny poměrně bohatou obrazovou přílohou.

Za zvláštní snad lze považovat první body každého restaurátorského záměru – fotografická dokumentace, provedení průzkumu – ačkoli z řazení práce jasně vyplývá, že tyto úkony již byly provedeny (str. 27, 153). Toto řazení kapitol vychází ze zvyklosti, nicméně možná by stálo za zvážení, zda v ní pokračovat. Nebo alespoň stručně zmínit, že průzkum již byl proveden.

Protokoly o laboratorních průzkumech by bylo vhodnější zařadit jako přílohy a v samotném textu uvést pouze výsledky.

V seznamu použitých materiálů bych doporučila dát si větší pozor na aktuálnost informací (např. sídla firem) nebo tyto údaje vůbec neuvádět. U některých materiálů by také bylo vhodné specifikovat, o co se jedná (např. Catalyzatore red 5NT, Sandra formula Saint-Gobain). Uvádění některých nástrojů (nůžky, skalpel, špachtle apod.) považuji za nadbytečné.

V kapitole Podmínky a způsob uložení nesouhlasím s uvedenými teplotami: již u olejomalby je doporučeno pro uložení $20\text{ °C} \pm 2\text{ °C}$, u kresby uhlím $20\text{ °C} \pm 5\text{ °C}$ a u posledních dvou děl dokonce $25\text{ °C} \pm 5\text{ °C}$. Pro dlouhodobé uložení těchto materiálů jsou vhodnější nižší teploty ($18\text{ °C} \pm 2\text{ °C}$), které mohou být při krátkodobém vystavení mírně vyšší a případně s většími výkyvy. Nicméně 30 °C je již extrém, který by restaurátorem rozhodně neměl být doporučován.

V textu práce zcela postrádám odkazy na obrázky, které by výrazně zlepšily orientaci a propojily textovou a obrazovou část. I s ohledem na tento fakt by u obrázků mohly být alespoň podrobnější popisky. Kvalita fotografií by mohla být vyšší, zejména s ohledem na to, že se jedná o bakalářskou

práci: například používat jednolitě pozadí fotografií, zachovávat správnou orientaci detailů, díla fotit bez perspektivního zkreslení (což není u takto velkých formátů příliš komplikované), u detailů zařadit měřítko.

Práce je velmi rozsáhlá, proto se v další části posudku zaměřím pouze na některé konkrétnější otázky či náměty k zamyšlení.

Prvním restaurovaným dílem byla olejomalba na papíru *Vdolečky* od Josefa Navrátila.

Již v úvodu je uvedeno, že dílo je na dřevité papírové podložce, která je nalepena na dřevité lepence (str. 17). Následně byl z „podložky olejomalby“ odebrán vzorek, ve kterém byla prokázána hadrovina. Toto zjištění není nikde v textu komentováno (např. ve vyhodnocení průzkumu).

Při adjustaci vlepila studentka do polodrážky rámu netkanou textilii, podle jejích slov použila běžnou oboustrannou lepicí pásku. U ní bych se obávala možnosti postupného proniknutí lepidla přes netkanou textilií (která není v textu nijak dále specifikována) až na obrazovou vrstvu.

Dalším restaurovaným dílem byla uhlová kresba na papíru *Zátíší s vějířem* od Karla Černého.

Studentka uvádí, že dílo bylo adjustováno v „jednodílné paspartě“. Pod tímto termínem se obvykle chápe pouze okno pasparty. U této kresby ale byl i spodní díl, byť nevhodné gramáže.

V popisu díla je také uvedeno, že kresba pravděpodobně nebyla nikdy fixována. Průzkum v UV luminiscenci ale prokázal přítomnost živočišných pojiv. Toto zjištění opět není nikde komentováno. V závěru kapitoly Vyhodnocení průzkumu se opakuje specifikace použitého zdroje UV záření, která sem pravděpodobně nepatří.

Popis přilepení díla ke spodnímu dílu pasparty (str. 81–82) při nové adjustaci je poněkud nepřehledný. Také z něj vyplývá, že bylo použito několik různých proužků japonského papíru, což působí značně komplikovaně.

V závěru bych ocenila více informací o použitém rámu, protože dílo původně zarámováno nebylo. Chybí i obrazová dokumentace rámu.

Třetím restaurovaným dílem byla kresba na papíru *Noční pochod vojáků* od Otty Gutfreunda.

Ve zprávě k tomuto dílu se opět projevila studentčina nepozornost a část Neinvazivní metody průzkumu na str. 99 jsou kopíí stejné části předchozí dokumentace ze str. 75. Proto jsou zde uvedeny nepravdivé údaje o technice kresby a není jasné, zda i u tohoto díla byla nalezena živočišná pojiva. Také v Restaurátorském záměru je v bodě 4 uvedena konsolidace uhlu, což patří k předchozímu dílu.

Při odběru vzorku pro analýzu vlákninového složení papíru není specifikováno, zda se jedná přímo o podložku kresby či o podkladovou lepenku. Výsledek je nejednoznačný a opět není nijak zhodnocen. Dílo bylo nově adjustováno v paspartě tak, že okolo původní kresby je viditelná ještě část podkladového japonského papíru. Tato část byla barevně upravena, aby ladila k dílu. Tato úprava by mohla být provedena pečlivěji, při osobní prohlídce díla působila některá šrafovaná místa rušivě.

Opět postrádám informace o rámu, stejně jako fotografii zarámovaného díla. Při osobní prohlídce díla bylo zjištěno, že páska Filmoplast, která byla použita na oblepení pasparty a skla, je při pohledu z líce viditelná. Tento fakt narušuje celkový dojem z díla.

U této dokumentace mohla být věnována větší péče výběru fotografií, např. obrázky 75 a 77 zobrazují stejný roh, jednou s chybným popiskem.

Chyby a nepřesnosti vzniklé kopírováním z předchozí zprávy by bylo vhodné opravit před předáním zprávy zadavateli.

Na tuto dokumentaci navazuje teoretická část, která se zabývá vlivem zkušenosti z francouzských legií na malířskou tvorbu Otto Gutfreunda. Zde je velmi stručně shrnut umělcův životopis a podrobněji zpracováno jeho působení v cizinecké legii. Text je přehledný, souvislý. Oceňuji práci s literaturou, nicméně postrádám konkrétní citace. Také nejsou uvedeny zdroje obrázků.

Posledním restaurovaným dílem je list ze skicáku, který z jedné strany nese kolorovanou kresbu *Rybáři*, z druhé strany kresbu *Černý vůl* od Miroslava Holého.

V této dokumentaci postrádám popis průzkumu v průsvitu, který byl podle fotografií proveden. Ačkoli to z fotografií není patrné, při osobní prohlídce se ukázal estetický problém s doplňky horních rohů – použitý japonský papír působí v porovnání s originální podložkou příliš „vláknitě“, také barva neodpovídá zcela. Studentka zmiňuje v textu (str. 157), že barevnost tónovaných japonských papírů se po nalepení mírně změnila. Po kontaktu papíru s lepidlem obvykle dojde k jeho ztmavnutí, což je ale možné si předem vyzkoušet. U bakalářské práce bych tento problém neřešila retuší, ale novým doplňkem.

Vzhledem k tomu, že předkládaná bakalářská práce je napsána ve slovenštině, nemohu hodnotit jazykovou úroveň textu.

Přesto, že se jedná o převážně praktickou práci, ocenila bych větší množství literatury.

V předkládané práci studentka splnila zadání a prokázala značnou šíři znalostí a zkušeností při restaurování děl složených z různých materiálů. I přes veškeré uvedené výtky považuji práci za zdařilou, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím stupněm dva.

MgA. Tereza Cikrytová

V Praze, dne 2. 6. 2016